

ELŐFIZETÉS.

ESZLYEN ÉS VIDÉKEN
 Egy évre ... 800 kor
 Fél évre ... 450 kor
 Egy negyed évre ... 25 kor
 Egy hóra ... 25 kor

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyetemi
 vasúti palotájában.
 TELEFON-SZÁM: 22.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Résevény
 Társaság.
 Bulvárdnál Rogala Ferd.
 nád L. (József köh.) 22.
 TELEFON-SZÁM: 124.

Arad, 1920.

Főszerkesztő:
Stauber József.

Szerda, június 2.

Értesítés

Aradi és Bánát egész területére vonatkozólag.

A nyugati csapatok főparancsnoka, tekintve egyrészt, hogy az erdélyi és bánati lakosság különböző okoknál fogva annak idején nem bír tudomást szerezni a 3. sz. és a 3. sz. (bővített) rendeletéről, mely a fegyverek, löszerek és mindennemű robbanó szerek beszo-
 láltatására vonatkozik, másrészt pedig meggyőződött az erdélyi és bánati lakos-
 ság pékés és csendes magatartásáról, melyet eddig tanúsított, hogy a fegyverek, löszerek és mindennemű robbanó szerek, melyek még a lakosságnál vannak, csak azért nem lettek beszo-
 láltatva, mert mindenki félt a büntetéstől; ugyancsak tekintve hogy a cél, a fegyverek beszo-
 láltatására vonatkozólag nem volt és jelenben sem más, mint a közcsend és a rend biztosítása az összes polgároknak, akikkel szemben államunk a legnagyobb tekintettel van, a főparancsnokság köz-
 hírré hozza az összes polgároknak, hogy ad egy 20 napos határidőt számítva a jelen rendelet kihirdetésétől, amely határidő alatt a lakosok mindentelje löfegy-
 vert, (kard, szurony) löszert és mindenféle robbanó szereket beszo-
 láltathatnak a legközelebbi csendőrsőknél, anélkül, hogy bárkit is a beszo-
 láltatott fegyverekért a legkisebb büntetés, vagy csak észrevétel is érnie. Az így összegyűjtött fegyverek, löszerek és robbanó szerek a csendőrsők által egy névjegyzékkel lesznek ellátva, a melyben fel lesz tüntetve a tulajdonos neve, lakhelye, a fegyverek, löszerek, robbanó szerek nemel, hogy azok, ha rendelet fog lönni, a tulajdonosoknak visszaadhatók legyenek. A csendőrszázadok ezen összegyűjtött anyagot, hivatalos iratokkal át fogják adni a 6-ik és 7-ik hadseregparancsnokságok fegyver és löszert raktárainak. Ezen hirdetményben feltüntetett határidő eltelté után ismét életbe lép a 3. sz. bővített rendelet. Ami a vadászfegyvereket illeti, miután azok be lesznek szolgáltatta a fent említett módon, visszaadhatók azon tulajdo-
 nosoknak, akiknek már vadászati engedélyük van és azoknak, akik egy kérvényt fognak benyújtani az illető csendőrsőnek, akinek a fegyvert beszo-
 láltatták. A kérvényben a következők lesznek feltüntetve: a) a tulajdonos neve, aki a fegyvert vissza akarja kapni; b) a helység ahol lakik (megye, község, stb.) c) ha visszakapott-e már egy fegyvert, vagy nem; d) az ok, amiért óhajtja a fegyvert visszakapni; e) hogy a tulajdo-
 nos a felelősséget vállalja, hogy a fegy-
 vert amit visszakap, nem lesz senki más által használva csak általa és hogy semmi körülmények között sem fog a fegy-
 ver idegen kezébe kerülni. Ezen kérvé-
 nyeket elintézés végett a csendőrsők a csendőrszázadok által a legközelebbi 30na hadtestparancsnokságokhoz fogják felterjesztetni és a megadott engedélyek-
 ről egy névjegyzéket fognak vezetni. A csendőrszázadok kötelesek értesíteni a hadtestparancsnokságokat azon tulajdo-
 nosokról, akik a vadászfegyvert vissza-
 óhajtják kapni és szükségük van a fegy-
 verfordásra. Kiadva parancsnokságunk által Nagyszombatban má. 1920. május 20-án. Nyugati csapatok főparancsnoka: Vainoianu, tábornagy. Vezérkari főnök: Popescu ezredes.

Francia laptudósító Aradon.

Két nap óta Aradon tartózkodik Paul Regnier francia újsá-
 író, a Párisban megjelenő *L'In-*
transigeant napilap kiküldött munkatársa. A francia újságot lapja a középeurópai helyzet tanulmányozásával bízta meg. Volt Bécsben, huzamosabban tartózkodott Budapesten s most az erdélyi nagyobb városokat járja be. Utazásának tapasztalatairól az alábbi érdekes részleteket mondotta el a francia újságot, aki fölkereste az *Aradi Közlöny* szerkesztőségét.

Bécsben nagy a nyomor. Mindenfelé lesóványodott, beteges külsejű embereket láttam. Érdeklődtem az osztrák állam jövő be-
 rendezkedését illetőleg, de senki sem tudott kivetést mutatni a mestani rettenetes gazdasági helyzetből.

Budapest és általában Magyarországon már kedvezőbb a helyzet — folytatta Paul Regnier. — Ma még bizonytalan a magyar politikai helyzet, de előkelő helyekről szerzett információim szerint a konszolidálás útján van az ország. Budapesti tartózkodásom alatt kihallgatáson voltam Herthy kormányzóval, beszéltem gróf Apponyi Alberttel és gróf Andrássy Gyulával. A magyar kormányzó

erélyesen megcáfolta elöttem az állítólagos magyar fehér terrortól terjesztett tendenciózus híreket, a mikből csak annyi igaz, hogy a bolsevizmus bukása utáni első, bizonytalan napokban előfordultak sajnálatos esetek. Apponyi gróf is úgy nyilatkozott, hogy hamarosan helyre lesz állítva a régi rend. Hat nappal ezelőtt utaztam el Budapestről és Szegeden keresztül a Simplonon Temesvárra, innen Lugosra utaztam, majd Aradot kerestem fel.

Mint érdekességet említem meg, hogy egyik temesvári nagy bankban 500 magyar postakártyaképzésű koronáért csak 250 román lebélyegzésű koronát kaptam. Itt különösen az aprópénzhiány tűnt fel. Párisban is hiány van aprópénzben, de ezüst aprópénzben, hanem hogy papírpénz se legyen elegendő, erről még sohasem hallottam. Aradon látogatást tettem a városi és vármegyei prefektusoknál, kerestem lakásán Goldis Lászlót, de nem találtam otthon. Innen Kolozsvárra, esetleg Brassóba és Nagyszombatba utazom. Utazásom alatt szerzett tapasztalataimról lapomban és angol folyóiratokban számolok be.

Pör a város ellen.

A május 21-iki Óvár-téri nagy tüznek, amikor tudvalegőleg leégett Gotthieb bórkereskedőnek a raktára, epilogusa is van. Az Elies Armin-cég, a Hajó-utca 21. számú ház tulajdonosa, ügyvédje, dr. Vajda Iván utján beadványt nyújtott be az aradi törvényszékhez, amelyben kéri a törvényszéket, hogy küldjön ki sürgősen szakértőket, akik az okozott károkat felbecsülik, nehogy a későbbi építkezések alkalmával a károkat ne lehessen megállapítani, azonkívül kéri a cég még több tanuak sürgős kihallgatását, mert a tanu nagy része királyságbeli román katona, akiket esetleg elhelyezhetnek Aradról és tanuvallomásuk fontos lehet. A cég a kár pontos megállapítása után felszólítja várost az okozott kár megfizetésére, mert az épületet a kisvasutból kipattanó szikra gyújtotta fel és a kisvasut a város tulajdonosa képezi. Amennyiben a város vonakodna a kárt megtéríteni, a Elies Armin-cég megindítja a pört a város ellen.

Ügyvédek a magyar nyelvért

Az Oradie-marel (nagyváradi) ügyvédi kamara legutóbbi közgyűlésén nagyobbszabású vitát provokált dr. Bleeve László felszólalására, ki azt indítványozta, hogy a bíróságok elé a román ügyvédek pedig magyarul adják be beadványokat: Az indítványt különösen dr. Pelle János pártolta, aki azt hangoztatta, hogy az igazság szolgáltatás zavartalan meneté érdekében ne ragaszkodják mereven az államnyelvhez, mert egy nyelvet nem lehet pár hónap alatt el sajátítani. Fiosszas vita után közgyűlés levette napirendről dr. Pelle indítványát.

Francia vagyondó.

GENF. *Laucheur* volt francia ujjáépítési miniszter a párisi *Le Journal*-ban egy hosszú cikk keretében azt fejtegeti, hogy félévszázados vagyondó elégséges ahhoz hogy Franciaországot talpraállítsa. A félévszázalékból befolyó összegből törlesztetni lehet negyven é alatt azt a 30 milliárdnyi államadósságot, ami most Franciaországot megterhel.

A nagy valuta-esés után.

Az aradi és temesvári valutapiacraon teljes üzletlenség uralkodik, a mai nap folyamán idegen értékekben alig volt valami forgalom és így az árak sem alakulhattak ki. Vevők, eladó egyaránt tartózkodók.

BUDAPEST, május 29. A tegnapi nagy esés után ma már szilárdabb volt a tőzsde és az értékpapírok nagyban emelkedtek. Különösen feltűnést keltett az a hír, hogy Zürichben párisi számlára vásárolják a koronát, sőt Budapesten is vásárolnak koronát párisi számlára. Ma délben a következőképpen zárult a tőzsde: Napoleón 550—590, angol font 610—620, dollár 140—160, francia frank 1150—1220, márká 440

—460, lira 1010—1050, jel 290—340, svájci frank 3050—2950, bécsi kifizetés 98 korona. Zürich devizajegyzés május 29-én: Berlin 14.75, Milano 32.60, Prága 12.50, Budapest 3.50, Bécs 4.15.

BUCURESTI. Lyoni jelentés szerint a külföldi devizák esése a francia piacon is éreztette hatását, különösen a gyapju árakban. A francia lapok megjegyzik, hogy az Angliában, Japánban és Amerikában beállott nagy áresés Franciaországban is hamarosan érezteti hatását, ami feltétlenül és olcsóbban fog megnyilvánulni és mindeközül, hogy a kereskedelem rövid időn belül válságos helyzetbe jut a hirtelen áresések folytán.

Fizetés ezresekben.

A városnál ma fizették ki a tisztviselők június havi fizetését. A kifizetést az aprópénz hiányra való tekintettel csak úgy tudta eszközölni a városi pénztár, hogy több kisebb fizetésű tisztviselőnek

csoportonként ezresekben utalta ki a fizetést. A tisztviselők most a legnagyobb zavarban vannak, mert nem tudnak mit kezdeni az ezresekkel s emellett égető szükségük van a mindennapi megélhetésüket biztosító fizetésre.

Csehszlovákország hazahozta orosz lovasait. Prága. A kormány háromszáz millió koronát engedélyezett az Oroszországban levő hadifoglyok hazaszállítására. A szovjet-kormányval meginduló közvetlen tárgyalás céljából tisztviselőket küldtek Hamburgba, Szófiába és Reyvalba.

Elcsehesített magyar nevek.

PRAGA. A cseh nemzeti gyűlés tegnapi ülésén kinos felháborítást keltette az elnökválasztásnál az a körülmény, hogy a magyar és német képviselők hevesen tiltakoztak nevük elcsehesítése ellen. Az elnökök a jövőbeni ilyen incidensek elhárítására tanácskozási gyűlést ösztönöztek és a tanácskozás eredményeképpen kimondták, hogy a jövőben minden képviselői azon a keresztneven fogják szólítani, amilyent a jegyzőkönyvbe beírt.

Érettségi a főreáliskolában.

Az állami főreáliskolában ma fejeződtek be az érettségi vizsgák. Jelenen éretti: Babák Margit, Jeli Árpád, Froy József, Riesz József és Székely György. Éretlenek: Csécska Tibor, hr. Esterházy Kálmán és ifj. Szendrey Mihály.

Csábító ügynökök.

Az aradi bejelentő hivatalhoz az utóbb nagyon sokan fordultak amerikai utlevélért. A bejelentő az utlevélek kiadását a jövőben megtagadja, mert biztos tudomása van arról, hogy titkos ügynökök járják be a falvakat és városokat, akik kivándorlásra csábítják az embereket. A bejelentő hivatal ezután mindazokat, akik hozzá utlevélért fordulnak, letartóztatja és ki fogja nyomoztatni a titkos amerikai ügynököket.

Szavazatok aránya.

A kormány által kiadott hivatalos jelentések szerint a közgyűlésben lefolyt választásokon az Averescu-pártra 4.686.200 szavazat, a Jorga-Lupu föderációra 1.118.000, a liberális-pártra 605.035 és a szociáldemokrata pártra 581.227 szavazat esett.

MOVÉSZET. Színház-válság.

Az erdélyi magyar színházak ügyfélszék egymás után cserélnek gazdát. Ujabbán a nagyváradi Színház-válság után álló Erdélyi Miklós színház vezetője távozásáról írnak az ottani lapok. Nagyváradon az a hír terjedt el, hogy Erdélyi a színház egész berendezését és felszerelését eladta Szabó Pál matosvásárhelyi színházvezetőnek. Erdélyi ugyan ezt a hírt ilyen formában megcáfolta, de maga is elismerte, hogy Fehér Rezső szerkesztőnek nemrégiben ajánlatot adott, hogy a Színház-válság felszerelését, ruházatát, könyvtárát 600.000 koronáért adja el.

* A Modern Kabaré új pikáns műsorral megismerteti a társulat. Elsőrangú műsorral szerepelnek: Gamberto illuzionista, Várady, Madár, Jenőffy, Tuzi, Kassay Mici, stb.

* Az aradi színház elnöke tájékoztatja, hogy a színház alatt is gondoskodni kell a közönség szórakoztatásáról, június harmadikán és hatodikán két előadást rendeznek. A két előadás Jakabfiával a címszerepben a „Házasági perányókat” játsszák. Ennek az érdekes meséjű darabjának a témáját a színházvezető a Fúrlyás német című ut óperájához is. Ugyanezen hét nap este a „Tót legény Amerikába” rajzjátékának bukásához kerül sor.

A termés Aradmegyében.

Különböző remhírek járják be úgy a várost, mint a megyét, a melyek mind arról adnak hírt, hogy az idei termés nagyon gyenge lesz, jóval alul marad a múlt évinek. Hogy a híresztelések igaz voltáról meggyőződünk, felkerestük az aradvármegyei gazdasági egyesületet, mint a legkompetensebb fórumot, ahol a következő információkat kaptuk:

— A termés Aradmegyében tényleg nagyon gyengének mondható, különösen áll ez a gabonamennyire, ami a múlt évhez viszonyítva igen kevés. Részben a rossz tavaszi időjárás az oka az idei kedvezőtlen termésnek, részben pedig az a körülmény, hogy a földreform következtében a nagybirtokokból kihasított földek szétfűrészesedtek és ezeken in-

tenzív gazdálkodás nem folyhat. A 8000 holdból álló mácsai uradalomból mindössze csak 500 hold maradt meg házi kezelésben, a többit kényszerbérlet következtében a gazdák művelik. Ugyanígy a helyzet a kiirtói uradalomban is, valamint a többi nagy aradmegyei földbirtokon. Cukorrépa az idén nagyon minimális mennyiségben van elvetve, ugyanígy van a többi ipari növényekben is. Gyümölcsben azonban nagy szerül termés kínálkozik az idén, a szőlő is elég szépen áll és jó termés várható. Talán mindennek között a leggyengébb a tenyéri, a mely még egyes helyeken ki sem nőtt a földből. Vett híreink szerint a többi megyékben összehasonlíthatatlanul jobb a helyzet.

A magyar parlament a szibériai foglyokért.

BUDAPEST. A magyar nemzeti gyűlés május 29-iki ülésén gróf Széchenyi Viktor nemzeti gyűlési képviselő sürgős interpellációt terjesztett elő a Szibériában szülődő magyar hadifoglyok hazahozata ügyében. A képviselő megrázó szavakban esetezte annak a 158000 hadifoglynak a sorát, akik még mindig nem tudtak hazajönni. Különösen szomorú a helyzete a nyugati-szibériában szülődő 85.000 magyar hadifoglynak. Beszédében gróf Széchenyi felhívta a kormány figyelmét, hogy sürgősen tegyen meg mindent a fog-

lyok hazahozatalára. Gróf Teleky külügyminiszter válaszolva az interpellációra, kijelentette, hogy a kormány minden lehetőt megtesz arra, hogy a Szibériában szülődő hadifoglyok minél előbb hazajöhessenek és evégből Huszár Károly képviselő rövidesen Amerikába megy, hogy az ottani vöröskeresztel érintkezésbe lépve, előkészítse a foglyok hazahozatalát. Budapesten különben nagy gyűjtés folyik a hadifoglyok hazahozatala költségeinek fedezésére és az első nap mindjárt 800.000 korona gyűlt egybe.

Berchtold a Habsburgokról.

BUGUREST. A Viitorul a Rómában megjelenő Secolo című olasz lap jelentése nyomán a következőket írja: A monarchia visszaállításának kérdése Magyarországon még mindig szóbeszéd tárgyát képezi a külföldi sajtóban. A Secolo Bécsből kapott információk szerint a Habsburgok részéről, különösen Svájcban állandó kísérletek történnek a magyar királyság és az osztrák császárság visszaállítására. Ugyancsak az angolok között Brian és Curson lordok állnak az élén annak a mozgalomnak, amely Károlyt szeretné újra az egyesült monarchia trónjára látni. Az angol vezető politikusok között legutóbb folytatott megbeszélés eredménye az volt, hogy elhatározták, hogy Károly királyt értesítik, hogy a mennyiben Magyarország felvétel nélkül aláírja a békeszerződést, úgy ők minden befolyásukat érvényesíteni fogják az angol kormánynál, hogy őt újra megkoronázzák Szent István koronájával. Ezen közlés után Károly exkirály magához hívatta Berchtoldot Lausanne-ban és a vele folytatott beszélgetésről a volt külügyminiszter a következőket mondotta a Secolo levelezőjének:

„Ismét a Habsburgok maradt volna mindaddig, amíg eredeti történelmi határait visszaszerezni nem tudta volna. Azzal azonban, hogy a békefeltételeket vita nélkül aláírja és így alkalom nyílik arra, hogy a Habsburgok kerüljenek ismét Magyarország trónjára, ezáltal Magyarország a dunai államok központjává és ezzel egyidejűleg presztizséhez és tekintélyéhez jut.”

Berchtold gróf végül megjegyezte, hogy Budapest kiindulási pontja lesz Bécs visszahódításának és ha Károly ismét trónra ül, az Olaszország szimpátiájának, de különösen a fehér internacionale-nak tudható be.

Lausanne. Károly, excsászár

Magyar szobrász mintázza Mária királynét.

Kara Mihály szobrászművész, fogságba esett a Tiszai harcok során. A fogságban Moszala tábornok, akinek figyelmét rá irányították a Budapestről elzárva tartott szobrászra, minden lehetőséget megadott neki, hogy ismét adta teljességét kifejtse. Műtermet rendeztetett be és a fiatal szobrászmester nagy ambícióval fogott hozzá a munkához. Első sorban Ferdinánd király mellszobrát mintázza meg, olyan tökéletes hűséggel és eredeti felfogással, hogy a legmagasabb körök is elragadtatásuknak adták kifejezést. A sikerült művet Kara

az angol és olasz támogatás reményében most már komolyan hiszi azt, hogy rövidesen ismét visszakerülhet az elhagyott trónra.

Nyílt levél Gogához.

Janovics Jenő, a Kolozsvári magyar nemzeti színház igazgatója nyílt levelet intéz Goga Oktavian miniszterhez. Janovics őszinte, kérések nélküli feleletet kér arra: *mi lesz Erdélyben a magyar színészettel?* Nem elvi kéréseket, hanem tényekkel, intézményes biztosítékokkal való feleletet kér. Vázolja a dicsőséges múltú erdélyi magyar színészet küzdelmét. Kifejti, hogy elvették a közadakozásból épült Kolozsvári színházat és most arra sem tud — jölkéhet hónapok óta ostromolja a kormányzatot memorandumokkal — feleletet kapni, hogy a magyar színészetet nem dobják-e ki a mostani rozoga mozi-helyiségből? Huznak-halasztanak minden intézkedést, csak hogy a színészek végül kénytelenek legyenek minden hatósági erőszak nélkül vándorbotot venni a közükbe. Hinni kell, hogy Goga ezt a taktikát elveti és Petőfi és Madách költő-lelkű fordítja, Ady Endre sírjának megkoszorúzója, mint miniszter véget fog vetni a szűklátókörű elfogult gondolkodásu hivatalnokok kicsinyes gáncsoskodásnak. Kijelenti Janovics, hogyha az intézkedés visszavonásának az ő exponált egyénisége az oka, akkor szívesen átadja másnak a színházvezetést. Ha Goga nem intézkedik, akkor — úgy mond Janovics — az a vád fogja érní, hogy a hatalom birtokában megfélemezett elédigi tanácskészen hirdetett eszméről.

Tilos a portyázás.

Az aradi iparügyosztály végrendelete a régóta vajudó bérkocs-kérdést is kimondotta az iparügy-osztály vezetője, hogy a bérkocsoknak ezentúl tilos lesz az úgynevezett portyázás, vissza kell térni a békekötéshez, amikor minden standon, így a külvárosi standokon is állandóan ott kell tartózkodniuk a bérkocsosoknak. Az iparügyosztály elhatározást tesz az árvizsgáló-hizettségnek, hogy engedélyezze a bérkocsosoknak a viteldij mérséklést felelősségét.

meghívást kapott az udvartól, hogy Mária királyné mellszobrát is mintázza meg. Moszala tábornok tegnap délelőtt Bukarestbe utazott és vele együtt érkezett Kara is. A magyar szobrászművészek már hetekkel ezelőtt kellett volna az udvarnál megjelenni de a királyné gyengélkedése folytán ez némi halasztást szenvedett. Kara Mihály talentuma jellemes, hogy a Tisza Kálmán szobor pályázatát ő nyerte meg, illetve zsűri Karának ítélte az első díjat de a zsűritől kívülállók közbenjárására a szobor elkészítését más művészre bízta meg.

Deschanel állapota javul.

Megírta, hogy Deschanel, a francia köztársaság elnöke Montargis mellett az elmúlt két hét alatt súlyosabb és könnyebb szövődményeket szenvedett. A megismeretlen autót szállították Párisba. A balról jobbra a következőket jelölték: Az elnök a fejére vette a vasuti sra mellett a paha hemokha és óvatosan állapotban feküdt. A midőn magához tért, azonnal felébredt. Deschanel fejét a vállán, papucsban sétált, és darabig a szék mellett, amíg egy Padoaux nevű vasuti munkással találkozik. A vasuti munkás rákiáltott:

— Kiszaga Ön? Mit akar itt? Deschanel így válaszolt:

— Ugyanassak csodálkozni fog. Én az elnöki vonatról estem le és Deschanel vagyok, a köztársaság elnöke.

A vasuti őrs felpáviat megvilágította az ismeretlen arcot és azután kétkedő mosoly kíséretében jegyezte meg:

— Nem nagyot változott, hogy a francia köztársaság elnöke éjjeli melegekben éjjel körül-Lorcy falu táján sétált a vasút mellett.

PÁRIS A legutóbbi hivatalos jelentések azt a megnyugtató hírt közlik, hogy Deschanel köztársasági elnöki állapotában lényeges javulást állított be.

Elkártyázott szazezrek.

Budás János magyarországi üzve 340.000 koronát vesztett el kártyán. A pénz nem az övé volt, hanem a járás szegény falvainak szegény lakossága adta össze. Hogy azon gabonát vásároljon nekik. Miután Budás feljelentette magát a nagyváradi ügyészségen, letartóztatták s egyben előállították kártyapártnerait is, mert a hatóság mindenáron biztosítani akarja a szegény falusiak pénzét. A beiktartott kártyások állatoknak a hatóság eljárása ellen és arra bíralkoztak, hogy nem ak nyerték el Budás pénzét, hanem Bucures-tuban lövversenye és barátjára keltette el a jegyző. Amennyiben a 300 ezer korona megkerül, az előállított kártyásokat csak tiltott szerencsejáték miatt vonják felelősségre.

Polgári rgyenruha.

PÁRIS. A francia fővárosban erősen várják a híres amerikai over olí-t: az egységes munkaruhát, amit most Amerikában majdnem minden ember visel. Az egyszerű szabású kék zubbonyból és nadrágból álló munkaruhát az amerikai utazók, mely egyszerű forradalmat idéz majd elő a divattéren, Londonba már megérkezett, az emberek lassankint kezdenek megbarátkozni azzal a gondolattal, hogy polgári egyenruhában járjanak a jövőben és több alsóházi tag között egy miniszter is viseli az „over olí“-t. Párisban a lapok már sokat írnak az új egységes ruhátipusról és egy pár lap humorosan jegyzi meg, hogy ha a franciák ebből is divatot csinálnak és különféle szabásokkal fognak versenyezni, akkor rövidesen az egész kontinensen divat lesz majd kék munkaruhát viselni.

Károly exkirály különbékéje.

Andrássy Gyula a N. Fr. Pr.-ben hosszabb cikket ír arról, hogy a belső homlás és az olasz front eseményei miatt azonnal, ahogy belügyminiszter lett, megítette a lépést a különbéke felé 1918 őszén. Leírja, hogy a német kormányval nem közölte szándékát, mert ott bizonyára energikusan tiltakoztak volna. Bécsbe való utazásakor fogalmazta meg a következő táviratot, amit Károly király azonnal el is küldött Vilmos császárhoz. A távirat így szól:

— Bármily nehéz is, kötelességem tudomásodra hozni, hogy népeim többé nem birkák a harcot és nem akarták tovább viselni. Nincs erkölcsi hatalmam, hogy ellene szegüljek ennek az akarataknak, mert kedvező ered-

ményre többé nincs kilátás. A háború tovább viselésének normális és fizikai feltételei teljesen hiányoznak. A további kiüdelem hiábavaló vérontással járna, ami ellen tiltakozik a lelkiismeretem. A belső rend és a monarchistikus elv is komoly veszedelembe forognak, ha a háborút nem sikerül hamarosan befejezni. A szövetségi hűségnek és a baráti érzésnek meg kell hatolni népeim megmentésének kötelessége előtt. Eppen ezért közlöm veled megmáshatatlannal elhatározásomat, hogy negyvennyolc órán belül azonnali fegyverszünettel különbékét kérek. Uralkodói lelkiismeretem ezt parancsolja. Jozef herceggel Károly.

HIREK.

Gyilkos feleség.

Patkó Zsigmondné borosfesi lakos a múlt év április 14-én férjének az ágya alá egy kézigrántófot tett. A veszedelmes jószág fejtobban, a férjen súlyos sebeket ejtett és Patkó Zsigmond kilenc napi szenvedés után meghalt. Előre megfontolt gyilkosság vádjával állott ma Patkó Zsigmondné az aradi törvényszék büntető tanácsa előtt. A bíróság mintegy 40 tanút hallgatott ki az ügyben és a tanuvallomásokból kitűnik, hogy az asszony nem élt jó viszonyban férjével és emiatt akarta elpusztítani. Az asszony tagadta a terhére rótt bűncselekményt, a tanúk azonban ellene vallottak, és kiderült az is, hogy Patkó Zsigmondné a kézigrántófot egy csendőrtől kapta, aki szeretője volt. A tárgyalás a késő esti órákig nyúlt be. A vádlottat dr. Schamien Béla ügyvéd védte, mentegetni igyekezett hűnét és cáfolni próbálta az ellené felhozott vádakait. Késő este hozta meg a bíróság ítéletét és a gyilkos felesége életfogytiglani fegyházra ítélte.

HATÁRMENTIEK PANASZA. Ma délelőtt az ottlakai gazdák küldöttsége járult dr. Ávramescu Vazul vármegyei prefektus elé. A küldöttség szónoka elpanaszolta a prefektusnak, hogy az ottlakakai bíróknak egyrésze magyar, a másik fele pedig román területre esik, azt kérték, hogy vagy cserélik ki a földjelket valamilyen módon, vagy pedig a határon való átkeléshez szükséges átkelést igazolvánnyal lássák el őket. A prefektus megígérte, hogy segíteni fog az ottlakai gazdák baján.

Iskolai beiratások. Az aradi Moise Nicoara állami liceumban, az állami főreáliskolában és az állami leány középiskolában az 1920-21. iskolai évre szóló beiratások I. hó 21., 22. és 23-án minden nap d. e. 8-12 óráig eszközöltek. Miután az első osztály rendezés utolsó feladatát, ajánlatos, hogy a négy elemi osztályt végzett tanulókat már mostan irassák be a szűk. Beiratásuk a IV. elemi osztályra szóló bizonyítvány, keresztlevele és ujratisztási bizonyítvány szükségeltetik. Beiratási díj 31 lei.

Tolvaj eselődök. Hubert József aradi szappangyáros feljelentette a rendőrségen Simon Mária nevű eselődét, mert az több ezer korona értékű ruhaneműt ellopott lakásából. — Garai Károly butorostól Sándor Julia nevű eselődje ötven ezer korona értékű kárpitos anyagot ellopott. A tolvaj eselődleányt elfogta a rendőrség. — Özv. Kódár Józsefné feljelentést tett Boda Julia nevű eselődje ellen, mert az 16 le nagymennyiségű ruhaneműt ellopott. A rendőrség a tolvaj eselődleányt letartóztatta, akinél az ellopott holmikat megtalálta.

TÜZ A MOTOROSON. Tegnap délután az Ötvenesről Arad felé haladó motoros-kocsiban tengelysérülés következtében kigyulladt a padlózat. A tűz látásra a közönség pánikszereiben igyekezett menekülni a kocsiból, sokan kingeráltak az ajtókon, ablakokon, végül megbuzták a vészféket és a vonal magállott. A közönség közül, akik között Mladin Miklós alispán is utazott, senkinek nem történt komolyabb baja. Hamarosan eloltották a tüzet és azután a motoros lassu menetben beiktott az aradi állomásra.

ÖNGYILKOSSÁG. Erdélyi Lajos 66 éves napszámos tegnap délután ittas állapotban tért haza Kasza-utcai lakásába. Azonnal bezárkózott szobájába és felakasztotta magát. Mire rátaláltak, már halott volt. Tettenéek oka ismeretlen.

SIREMLÉK-FELAVATÁS. Bertiniot tábornok emelkedetes aradi látogatása alkalmával az utcai összecsapásban elesett Leonte Cioren szabóhelyi lakos. Az elesett flatalember szíján tegnap lepelték le nagy ünnepség keretében Szabóhely közönségen a márványemléket. Az ünnepségen jelen volt Loecca tábornok, Ávramescu vármegyei prefektus, Miklósi vármegyei főjegyző, Rajcu prefektusi titkár és a helyőrség képviselőiben tiszték és katonák.

Felkérteknél mindazok a volt osztálytársak, kikkel 1910. évben a nagyváradi Orsh. zsidó polgári együtt végezték, hogy június hó 20-én Nagyváradon tartandó találkozóon vegyeren részt s bejelentésüket táviratilag mielőbb juttassák el Leitner Zoltánhoz Nagyvárad, Str. Saguna (Kapucinus-n.) 11.

Könyvtárat. Hanglegyeket magas áron vesz Kerpel.

LACIKONYHA LESZ FELÁLLIT. VA a Maros partján a 13-iki nagyszabásu parkünnepély alkalmával. A lacikonyhában mindenféle Iriss sütek és finom italok lesznek kiszolgálva. Sok attrakció, Arad társadalmi és parkünnepélyei a legnemesebb célt szolgálja, mert a tiszta jóvedelem a Tuberkolózis elleni küzdelem aradi egyesülete javára fordítatik.

DR. REX MÁTYÁS volt budapesti gyakorló orvos, aki speciális urológiai és bőrgyógyászati képzettségét a budapesti régi Szt. János kórházban és a bőrgyógyászati klinikán szerezte. A nyári firdőudvány alatt Buzlástórdón. Templom-utca 8. szám alatt rendel. Délutánoktól speciális rendelés vesé-, hólyag-, széklet- és vizelet tántakban, szexuális idegbetegségeiben, stb. szenvedőknek.

NYITOTT ABLAK. Hangárt József Munkácsy Mihály-utcai Kereskedő az elmúlt éjjel nyitva hagyta utcára nyitó szobájának az ablakát. Az ablakon egy ismeretlen tolvaj bemászott és ellopta a kereskedő összes ékszereit.

Tímloara—Arad válogatottjának városközi fociballmérkőzése június 6-án d. u. fél 6 órakor a Török Gábor-utcai sporttelepen. Jegy elővétel Mائد Emil-nél.

Zeneben. énekfőnök, prózában és irodalmi becsüli vigiátékban nyújt szórakozást a színháznak az utasítók javára rendezendő előadása. A jövő szombat és vasárnap tartandó estély iránt már most nagy az érdeklődés, azonban a színház csupán jövő héten kezd a jegyek árusítását. Eddig a legkiválóbb művészek és művészek igérték meg közreműködésüket s ezenfelül a színházadás is különleges magas nívón álló szórakozást fog nyújtani.

TEMESVÁRI MTE—AMTE Ur-napián délután 6 órakor fociballmérkőzést tart az AAC. pályán.

A Vidéki Sport legújabb száma szennációsan érdekes tartalommal megjelent.

IFJUSÁGI BAJNOKSÁG DÖNTŐ MÉRKŐZÉSE less csütörtökön délután fél 6 órakor a szakiskola és kerékpármű válogatott csapatai között az óvártéri sporttelepen.

ZICHY ERZSÉBET, MINT SZAKÁCSNÓ UTAZOTT AMERIKÁBA. Amerikai lapok híradása szerint Zichy Erzsébet grófnő április utolsó napjaiban Amerikába érkezett. A grófnő a proletárdiktatúra kitörésekor menekült el Magyarországból és hosszas kóborlás után jutott New-Orleansba. Az utat a Sztérenyi nevű grófsón tette meg Európából és az utazásában és az egész uton mint halóza, kácsi és dolgozott a hajó konyhájában. Csak Amerikába való megérkezésekor a partraszállásánál tűnt ki a Zichy Erzsébet grófnő előző élete.

MOZI.

Mozgószínházak műsora. Junius 2., szerdán az Apolló-ban: „Bán jellemben”, társadalmi dráma. — Junius 2-án szerdán az Uránában: A hipnózis hatalma, dráma.

Gaumont színház — az Apolló-ban. Kedd este mutatta be az Apolló a francia filmpar legutóbbi művészi alkotását, a „Bán jellemben” című nagyhatású társadalmi drámát. A dráma főszerepét Leartín Martens, a francia filmművészet elismert nagyszága látta. Az elsőrangú kép művészi csütörtökön marad utójjára műsora.

A hipnózis drámája — az Uránában. Érdekes és aktuális témát tárgyal az az izgalmas film, amelyet tegnap este mutatott be nagy siker mellett az Uránia. „A hipnózis hatalma” című kitaláló film főszerepét Loda Ory, a kiváló moziénekes látta. A dráma még szerdán és csütörtökön marad műsoron.

A színházakhoz felad:

STAUBER JÓZSEF.

Cenzura: Alexandru Fragina.

NYILTTÉR.

Van szerencsém a nagyrabecsült helyi és vidéki vendéget ezúton értesíteni, hogy társamtól Hartmann Henrikné urától barátságos uton elváltam, egyúttal kérem az irányomban tanúsított támogatást továbbra is részemre fontartani szivesek volnának. Gallérok minden számban és nyakkendők nagy választékban rak táron tartatnak és elkészítések rendelkezésre elfogadtatnak. Tisztelettel

Borán Béla 2560
nyakkendő és férfi fehérnemű vállalat tulajdonosa, Percsényi-u. 5. I. em.

Apró hirdetések

Levelezés.

VELÉRTÉLEN SZÉP, tess, fiatal, szegyetlen asszonyka ismerettségét keresem, kiknek a név lakása van. Leveleket "Fiatalság" jellegre Wallinger hirdetőjébe Lázár-utca kérék. 3851

Alkalmazás.

RUGANTOS matracot újat, olcsón kérék Zselizny, Bolond-utca 4. 2442

KÉT-HÁROM 10-12 éves gyermeket vállalok szünetre ellátásra posztára némi könnyű munka ellenében. Arad. Postafiók 105. Ugyanott mindenek felvételre. 2550

KISZOLGALÓBANY felvétetik Knapp Sándor kelmefestő felvételre, Magyar-u. 26. szám. 2549

MINDENESZ írók felvétetik. Fischer László, Vilmos-utca 2., jelenlegi lakásán. 9851

ÜGYES elismert, ki a varráshoz és a ruha nyelvében járatos, továbbá egy házmesteri felvétetik Radó Gyula divatruházába. 2557

PELVESZÜNK laboratóriumi munkálatok végzésére két intelligens leányt, szok, akik ilyen teendőkhöz járatosak, alányban részesülnek. Dr. Földes és Haha Aradon. 2451

FATERMELŐ cég keres azonnali belépésre aradi központi irodája részére 2-3 fős irodai gyakorlati bíró gépirókat. Ajánlatok "Fatermelő" jelleg alatt kiadók hivatalába kérének. 2436

TÉGLAVERŐK nagyobb mennyiségű téglát elkészítésére keresetnek. Bővebbet Feltéti Uradalmi Intézetébe ad, Feltéti. 2535

ESÉPESZ-KOVÁCS, ki a gésekék kezelésében járatos és ki aradalomban volt már alkalmazva, jó javadalmazással azonnali belépésre keresetnek. Kérve nyelvet vizsgáztatvány másolatokkal Feltéti Uradalmi Intézetébe ad, Feltéti Intézetébe. Ugyanott bognár felvétetik. 2584

Vétel és eladás.

EGY nagy jégszekrény, gyermek fürdőbád átványal és gyermekszék eladó. Cím a kiadóban. 2542

TEHERHORDASRA alkalmas kocsik, jószerszámúak és 2 drb 6 hónapos malac eladó. Úrf. Leiningen-utca 7o. 2544

KÉPASTOS nagy jégszekrény kifogástalan jó állapotban eladó. Magyar-utca 10. sz. 2547

ELADÓ egy világes, tüdőirószal, karosszék, egy 2 számú Wertheim kassza, szakszeresítő gépek és egy iratpré. Erdekelténi Maros-utca 2. alatt. 2548

JOBBKARÓ cipész gép eladó. Cím a kiadóban. 2551

RENYKÉPÉZŐ KÉZIGÉP, csatós eladó. Rendeltetésekre megvételre. Lehetőleg megvételre és magas fényerőjű objektívvel. Leírás "Amateur" jellegre Wallinger hirdetőjébe, Lázár-utca kérék. 9851

KÉT SAROKFOTEL és függöny eladó. Postafiók 105-nél (Hajak újves megvételre). 2558

Üzlet megnyitás!

Tisztelettel tudtom a nagyérdemű közönséggel, hogy Radó Gyula cégtől felségemmel együtt kiléptem: **női divat és felöltő árúházzal nyitottam:** Vörösmartí-utca 3. szám alatt. Ahol állandóan nagy raktári tartok a legújabb női divata ruhákban u. m.: Selyem, grenadín, batist ruhák és Blousokban, továbbá a legújabb divat pangyolákban. **Juliu Plesz.** Névték szerinti megrendelések tisztelettel: saját műhelyemben elővett munkáim által késznek előállításra. 2568

Keményfa

frészszenben gyakorlott tisztviselő keresetnek. Ajánlatok fizetési igény megjelölésével, **Aradvidéki Fatermelő R. T.,** Kiszén, (Aradm.) céghez küldendő.

Kizárólag Weisz-féle Elza-kámfor krém

használaton, mely az arcbőrt szepülőkül megőrvi, megtisztítja. Kapható füvegűgolyóban, bákebeli minőségben. **HANZU és VAS** drogeriákban. Egy tégely ára 15 korona. 10041

Josif Bodnár

Írógép vállalat, villamos erőre berendezett javító műhelye. Uzenkollékok minden mennyiségben. **Arad, I. I. Bratianu Weitzer J.-u. 11. sz.**

ismét érkeztek: Aspirin Bayer tabl. Diuretin tabl., Csakamajofaj, Nocolvaron, eredeti kortebadi só, Digalen—Adigan—Dilipuratura. Arotonia és Natr. kakodyl. Novocool syrup. Norvepiast és Sedatin. Adalin tabl. Bróm és jódleucithin tabl. Istizin tabl. Urotropin pastilla. Cyanure és Mercuro sol. stb. stb.

Bárcsny alma és tiszta arcbőrt csak

ANDY-crém-mel és pouderral
lehető elérni.
Zsíros és száraz stb. kapható
10-12-15 kor-ért

Rüh és viszketétség ellen

Albin kenőcs
a legjobb.
Szagtalan — nem piszkít.
Ara 4-6-8-10 és 20 kor.

Baromfivész elleni szer

Tikin
ismét kapható
5-8-10 és 20 kor-ért.

Fenti szeret egyedül kaphatók: 18

GEORGE WAJDITS

Str. Regele Ferdinand 11.

József Szilvo gyógyszerárban Arad, József főherceg-ut 11. szám. Karolina-utcai megállónál.

!! Kereskedők Helyelmébe !!

Legelősebb levetérlési leírás rövid, gyarmat és csatorka árúban. 7044

V. DARVAS

Strada Horia. Nagy Farkasfal. szemben. (Széchenyi-utca 3.)

Névjegyeket, levélpapírokat, meghívókat, üzleti és hivatali

NYOMTATVÁNYOKAT

kisebb-nagyobb mennyiségben legjutányosabb, legcsinosabb kiviteben és legjobb papírosan készít a

Aradi Közlöny nyomdája

:: (Az Arad-esanádi egyesült vasutak palotájában) ::

ELADÓ (Műgyűjtés) tizenkét borsóval egy nagy könyvvállvány és egy u. Meidinger vaskályha Cheria Ára-utca 1., házmesterhez küldeni. 9851

VESZNEK egy uhu vadászbajonet, megtekintés végett kérék címet Cheria Ára-utca 1., házmesterhez küldeni. 9851

ANTI porcelán, kintert, nagyon szép veer Salim Artistique Bulvarról Regina Maria (Andrágy-tér) 21., I. em. 387

KÖNYV és könyvtárat vételei Kaiser könyvkereskedés Dobó-u. 10851

ELADÓ: egy világes és egy szét irószal, egy előszoba fal fogasal. Tudakozó: Maros-utca 2. szám alatt. 2469

ÚJ tenisz rakott eladó. Str. Csabos (Wasselényi-u.) 98. 3438

RÉZGALIO 98%-os, nagyon szép áru, eredeti bordó vételei 58%, kímélve 60 korona kitérésért Eberfeldt fémkereskedésben. 2448

Ingatlan.

MEGVÉTELRE KERESZTETIK egy 4-5 holdas föld termő szőlő teljes felszereléssel és kolnával az aradi hegyalján. Ajánlatokat délutánként Strada Cseresznyei (Batthyány-utca) 25. sz., I. em. kérék. 2528

CELIK GYERMEK-utca 25. sz. bár 2 szoba, fürdőszoba és minden mellék helyiséggel álló szomsz. előtérrel lakóházzal eladó. 2546

Különféle.

BOROSZINCS keresek bárhoz ócska készítés haktó elkészítésére. Transport borsókat veszek. Cím Wallinger hirdetőjében Lázár-utca. 9851

Élesdi mész

vaggonvételekben kapható **Kornis Testvérek-nél** ARAD. 2440

Bármily áron

keres megvételre 36, 50, 70 és 100 m/m. hosszú 2-8 méter-mázsa drótszeget 2866

az Aradi Villamossági R. T.

Ajánlok azonnali eladásra nagyobb mennyiségű

barna, darabos és aknaszenet továbbá előrendelt szilvegyi készlet-pertuyl gősmalmok, tegla- és szakszeresítő gépek, villamos művek a minden más ipariállalat részére. Lehetőleg távirati vagy személyes megkérését kérék 2541 **Haza Béla** szomsz. kereskedő Cluj (Kolozsvár). Redőrt 10. Telefon 12-75

Fürdő megnyitás!

A n. 6. közönség szives tudomására adjuk, hogy a kies fekvésű, ezendés levegőjű, gyönyörű völgykötésben levő madalmi „Ményháza” gyógyfürdőt azelőtt és áttermet és 1911 június hó 1-én megnyitjuk. Állandóan tisztaságban tartjuk. Isletes étel és hivatali italkap-hatók, pontos kiszolgálás mellett. Nyitva június 1-től okt. 1-ig. Fürdő orvos. Kiváló gyógyfürdők. Szoba fürdő. Tennis pályák. Sétányok. Kellemes szórakozóhely. Al-landó szoba. Olcsó árak. Szives pártfogást kérék: **Budai János.** 2545

Kallium Dichromicum chromsav

nagyban és kicsinyben kapható **Braun Ernő** gyógyszerárban, Temesvár-Józsefváros Bem-utca 30.